

Kosmosy öwrenmek hemişe adamzadyň hyýalyny özüne çekip, älem barada bilýän we düşünyän zatlarymyzyň çäklerini giňeldýär. Soňky ýyllarda tehnologiýanyň ösüşi we halkara hyzmatdaşlygy ajaýyp açyşlara getirdi, giň we syrly äleme ýagtylyk saçdy.

Iň gyzykly ösüşleriň biri Marsy öwrenmekdir. NASA-nyň Perseverance roveri, 2021-nji ýylda Gyzyl planeta gonan, ajaýyp gözlegler geçirýär. Ösen ylmy gurallar bilen enjamlaşdyrylan Perseverance toprak nusgalaryny seljerýär, gadymy mikroblaryň durmuşynyň alamatlaryny gözleýär we geljekki adam missiýalaryna taýýarlanýar. Bu tagallalar, Marsda durmuş bolupmydy we planetanyň geçmişde nähili gursawy bardygyny has gowy düşünmäge ýakynlaşdyrýar.

Kosmosy öwrenmegiň başga bir gyzykly ugry, ekzoplanetleri öwrenmekdir - bular biziň Günüň ulgamymyzdan daşarda ýerleşýän ýylдыzlaryň töwereginde aýlanýan planetalardyr. Kepler kosmos teleskopy we onuň yzyndakysy, Transiting Exoplanet Survey Satellite (TESS), münlerçe ekzoplanetleri anyklady, olaryň käbiri durmuş üçin amatly şertleriň bolup biljek ýaşayyş zolagynda ýerleşýär. Bu açyşlar planetar ulgamlary we Ýerden daşarda durmuş mümkinçiligi barada bilimimizi giňeldýär.

Mundan başga-da, 2021-nji ýylda uçurylan James Webb kosmos teleskopy (JWST) äleme bolan garaýşymyzy düýpgöter üýtgedýär. Güýçli infragyzyl mümkinçilikleri bilen JWST uzak geçmişe seredip, ýylдыzlaryň we galaktikalaryň milliardlarça ýyl mundan ozal emele gelşini synlaýar. Bu teleskop, irki älem barada öň görüp-eşidilmedik maglumatlary berýär, alymlara kosmos gurluşlarynyň gelip çykyşyny we galaktikalaryň ösüşini çözmäge kömek edýär.

Göwher MOMMYKOWA
Türkmenistanyň Döwlet energetika
institutynyň talyby